



Mindig olyat szeretett megvalósítani, amit még előtte senki sem

A MINDENRE MEGOLDÁST TALÁLÓ POLIHISZTOR

Tóth Norbert



Géplakatosként könnyen szállítható faipari gyalugépet tervezett és gyártott az asztalosoknak, mert rácsodálkozott, hogy nem lehet ilyet kapni. A nagy sikerű, általa kifejlesztett és otthoni használatra gyártott famalmok, gabonapelyhesítők pedig a világ minden tájékára eljutottak már, mert mindenhol jól beválnak. Hamar József emellett békében van a világgal, nem követelőzik, megelégedett ember: egyszerűen él, s ha úgy adódik, szerényebb körülmények között is jól érzi magát. A kaposvári mesterember számára a világ egy érdekes és különleges hely, amire mindig izgatott kíváncsisággal tud rátekinteni.

Találkozónk alkalmával szívélyesen fogad, árnyas kiülőbe invitál, eredeti indiai teával kínál. Előre elkészített kérdéseimet azonnal újratervezem, amikor azzal kezdi a beszélgetést, hogy ő egyáltalán nem asztalos végzettségű.

– *Honnan vezetett az útja a faiparhoz?*

– Szakács akartam lenni, csak úgy, kalandvágyból: hajóra szállni, világot látni. De a bátyám lebeszélte róla, s azt mondta legyen inkább géplakatos, az komoly szakma. Megfogadtam a tanácsát, bár fogalmam sem volt róla, mit csinál egy géplakatos. A szakiskolát kiváló eredményekkel végeztem, majd egy maszeknál helyezkedtem el – az akkori iskolai mesterem tanácsára. Igaza volt, mert ott aztán a szakma minden apró fortélyát meg lehetett tanulni. Emellett elvégeztem minden olyan tanfolyamot, kitanultam minden olyan szakmát, ami még érdekelt. Érték az autogén-, villamos- és ívhegesztéshez, de például hűtőgépszerelő képzettségem is van. Igen ám, de alkalma-



Akár a gyermekek is elkészíthetik vele saját müzlijüket

zotként azt tapasztaltam, hiába vagyok sokrétű, hiába termelek többet, arányaiban nem lesz több a fizetésem. Így hát elmentem maszeknak. Már a kezdeteknél is mindig arra törekedtem, hogy olyat gyártsak, ami még nincs. Például én készítettem először állítható acélszalagos seprűt. Sőt, mivel ennek a gyártásához nem voltak

célszerszámok sem, így először azokat kellett megcsinálni.

**KORSZAKALKOTÓ
MÉRFÖLDKŐ: A FAMALOM**

– *Már nagyon kíváncsi vagyok, hol jön a fordulat a faipar felé...*

– Máris mondom. A munkáim során észrevettem, hogy nem lehet kapni normális méretű, könnyen mozgatható asztalos gyalugépeket. Léteztek az ún. Cselényi-féle nagy asztalosgépek, meg aztán az orosz kézi gépek, de a kettő között semmilyen választék nem volt. Kitaláltam egy olyan, öntvényből készített egyengető-vastagsági gyalugépet, amin lehetett még fűrni, marni, körfűrészelni is, és az egész elfért egy Zsiguli csomagtartójában. 200-as és 250 mm-es gyalulási szélességben gyártottam őket. Csak olyan gép mehetett ki a műhelyből, aminek a tetejére állított pénzérme a gép indításakor sem dőlt el. Aztán a fordulat a szomszédom kapcsán jött el. Ő faárúkészítő volt, akít megkeresett egy osztrák malomgyártó képviselője, hogy a saját malom-



A szállítható kombinált gyalugép hiánypótló volt a maga idejében



Az elektromos malom 99%-ban műanyagmentes

szerkezetéhez készítsen egy henger alakú égerfa malomtestet. Nálam landolt a feladat: olyan kétféjes marógépet kellett szerkesztenem, ami a hengert alkotó szegmenseket kimarja és csappal, horonnyal látja el. Az egy hónapos határidő végére meg is csináltam a gépet. Az osztrák partner ezt meglátva azt mondta, hogy neki nem kell a

malomtest... Majd kisvártatva folytatta és közölte, hogy ha mi ennyi idő alatt egy teljes malomgyártó gépet képesek voltunk megépíteni, akkor nekik nem csupán a malom teste kell, hanem egy komplett famalom, mechanikával, elektronikával együtt. Mindjárt kaptunk egy 400 darabos megrendelést, amihez ők csak a malomkövet és a kőragasztót adták.

– *Ha nem tévedek, ez mérföldkő volt a szakmai életében...*

– Igen, valójában innen datálódik a biomalomgyártás. Elkezdtem alaposan utánajárni annak, hogy miért is jó az emberi szervezetnek, ha táplálékában a gabona frissen őrölt liszt formájában van jelen. A boltban ugyanis bármikor meg lehetne venni a lisztet – de az nem ugyanaz! (Beszélgetőtársam saját weblapján, a biomalom.hu oldalon bővebben is olvashatnak erről – a szerző.). Ezzel párhuzamosan nekiálltam a készülékhez tartozó alkatrészek beszállítói körének megszervezéséhez. Terveztem a malomhoz egy motort, amit külön legyártattam az akkori Ipari Műszergyárban, Ikladon. Elindult a gyártás, ami azt jelentette, hogy én csináltam a malmokat, a társam pedig a saját faáruit, ő ugyanis csak névleg szeretett volna benne lenni a vállalkozásban. Hamarosan el is készült az első szállítmányunk. Akkor volt a megelégedettség, hogy a következő megrendelés már 2000 darabról szólt. Mivel így már kinőttem a házam pincéjében kialakított műhelyt, bérelnünk kellett egy üzemet.

A FELADAT NAGYSÁGA KIVÁLASZTJA A RÁTERMETT SZEREPLŐT

– *Ilyen léptékű fejlődés mellett hogyan maradhatott háttérben a társa?*

– Nem sokáig maradt a társam. Alapvetően különböztünk: én félretettem, ő folyamatosan költeni akart. Én igyekeztem megfontolt lenni, ő hamar belevágott a nagy haszonnal kecsegtető ügyletekbe. Nagyon nehezen tudtunk közösen haladni. Az volt az utolsó csepp, amikor a figyelmeztetésem ellenére eladott 800 darab malmot az

akkorra már megbízhatatlannak számító osztrák partnerünknek. S mivel én külföldön voltam, éppen amiatt, hogy új partnereket találjak és lecseréljük végre ezt az osztrákot, így nem tudtam megakadályozni a szállítást. A megrendelő persze nem fizette ki a két kamionra való árut, így én arra az elhatározásra jutottam, hogy eladom a részemet a társamnak. Mivel neki nem volt pénze, úgy döntöttem, hogy akkor én veszem meg az övét. Külön mentünk. A bérelt üzemet felmondtam, mert eszeveszett bérletidíj-emelésbe kezdtek s ekkor vettem meg a mostani telephelyemet. Tele voltam adóssággal, a műhelyben két évig fűtés sem volt, de a munkatársaim kitartottak mellettem. Szépen lassan, de fejlődni kezdtünk: megcsináltam a fűtésrendszert, vettünk szárítókamrát, két-három évre előre beraktároztuk faanyagból.

– *A malom mellett jutott kapacitás más faipari munkára is?*

– Persze, ezen az új telephelyen már igazi asztalos tevékenység



Ígéretes a kísérlet az olajos magvak őrlésére alkalmas malomnál

folyt, hiszen a felvett asztalos kolégáknak nem töltötte ki az idejét a malomgyártás. Például Székesfehérváron, a Vörösmarty Színház műemléki épületének 876 db egyedi ablak nyílászáróját gyártottuk le, közel negyedét korhű stílusban. Még megemlítem az igazán luxusnak számító ötcsillagos Hertelendy

Kastélyszállót, ahol beltéri ajtókat, fazettás üvegfalakat készítettünk. Csak a filungos, hófehérre festett belső falburkolat 760 folyóméter hosszt tett ki.

VISSZA AZ ALAPOKHOZ

– *Ezek után azt gondolná az ember, hogy könnyedén válogathat a nagy beruházásokban.*

– Ma már nem vállalom olyan munkákat, ahol a generálkivitelező sokadik alvállalkozójaként kerülök a megbízó által megrendelt munkákhoz. Sajnos voltak olyan esetek, ahol megrövidítettek a kifizetésnél, bár én minden alkalommal maradéktalanul és határidőre elkészültem a feladatokkal.

– *Akkor térjünk csak vissza ahhoz, amiben senki sem tudja megrövidíteni: a kitalált eszközeihez, gépeihez: a találmányaihoz.*

– Igen, a malmok esetében más a helyzet, hiszen itt a lakosság a megrendelő, igaz, hogy a zöme a kereskedőkön keresztül jut hozzá. A termékeinket nagyon alapos tesztléseknek vetjük alá, s csak a



Az üzem mellett van a bemutatóterem

tőlünk telhető legjobb technológiával rendelkező készülékek mehetnek ki. Kezdetben, mint említettem, a megbízó partnereink adták az osztrák gyártmányú malomkövet és a svájci ragasztót, amivel a követ az alapra ragasztottuk. Igen ám, de amikor stokkoltuk, érdekessé tettük a kő felszínét, a kövek rendre eltörték, volt, hogy a ragasztó is elvált. Hosszas utánajárás után találtam egy magyar céget, ahol legyártották azt a minőségű korundkövet, ami már megfelelt nekem. Ugyanígy

egy olyan kisüzemi méretű masinát, ami képes leválasztani ezt a pelyvát, majd a szennyeződésekkel együtt különválasztja a szemektől. A prototípus már elkészült.

– *Azért az ilyen eredmények jóval túlmutatnak egy asztalosüzem keretein. Anyagilag is. Vannak pályázati lehetőségei? Egyáltalán van olyan, aki ezek mellé anyagilag is odaáll, vagy a szükséges pénzforrás megtalálása is olyan „kutatásokat” kíván, mint amilyet a műszaki megoldások?*



Malomtest megmunkálás közben

ragasztóban is találtam az eredeténél rugalmasabb magyar terméket. Miután az új alkatrészekkel ment ki a szállítmány, az osztrák nem akarta elhinni, hogy erre magyar (!) gyártó is képes lehet. Végül felismerte a jótékony változtatást, s ezek után csak új alkatrészekkel mehetett áru. Egyébként a mai napig megtalálnak olyan megbízások, amelyekre eddig még nem adott választ az ipar. Például itt a tönkölybúza esete. Ismeretes, hogy a kalászban lévő tönkölybúza szeme egy további kis kalászba van „becsomagolva”. Kifejlesztettem

– Jó nyomon jár, mondok rá egy konkrét példát! A már bemutatott házimalom adta az ötletet arra, hogy egy olyan malmot is tervezek, ami pékségek, élelmiszergyártók kisüzemeiben is képes előállítani a szükséges mennyiségű frissen őrölt lisztet, darát. Így született meg az asztali változat nagy testvére, a közösségi malom. Pályáztam is vele, de nem nyertem, míg az egyik ismerősöm azt nem mondta, hogy vonjak be a fejlesztésbe egy egyetememet. Így jött a képbe a Műegyetem (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem – a szerző). E mellé még

beszállt egy nonprofit szervezet és a Vidékfejlesztési Minisztérium Gödöllőn működő Mezőgazdasági Gépesítési Intézete. Létrejött az Euréka program, ami egy konzorciumi együttműködés keretében már képes volt pályázatot nyerni a Széchenyi Terv részeként. Így öltethetett formát a közösségi malomra keresztelt termék, ami a frissen őrölt teljes kiőrlésű gabonaliszt minden előnyét eljuttatja az élelmiszeripari kisüzemekhez, kisebb-nagyobb biogazdálkodásokhoz, illetve falvakhoz. – *S tegyük hozzá, hogy így a lakosság szélesebb köréhez is. Elegáns megoldás! Főként azért, mert ezzel mindenki nyer. A családjá mennyire támogatja a munkájában?*

– Teljes mértékben. A vállalkozásban napi szinten velem dolgozik a fiam, Norbert, és a lányom, Anita is. A feleségem azt mondta, hogy ő csak akkor jön be, ha szükség van rá. Ehhez képest Valéria még a CNC-vezérelt, jó öreg esztergát is tudja programozni. A négy munkatársunkkal együtt így vagyunk jelenleg összesen nyolcan. Számomra ez teljesen megfelelő. Szoktam is mondani a feleségemnek, hogy nekem az már elég, ha szerényen eltart minket a vállalkozás. Nincs igényem prémiummárkás autóra, a tizenéves Toledo is elvisz mindenhová. Inkább fontosabbnak tartom, hogyan érzi magát az ember a munkatársai körében és a munkakörnyezetében. Volt, hogy inkább feltörtém a betont, csakhogy két facsemetét el tudjak ültetni a bejárat közelében. A kerítés mellé minden évben ültetünk paprikát, paradicsomot, uborkát. Örökzöldek, virágok is vannak bőven; az esővizet tartályba gyűjtöm, és a komposztdombnak is jut hely a farakások között. A szó igazi értelmében otthonosan érzem magam a munkahelyemen is, és ez nagyon fontos. ■